

Lausunto

21.02.2018

Asia: VM036:01/2015, VM/533/00.01.00.01/2015

Sisäisen valvonnan arviointikehikko

Lausunnonantajan saate

Tähän voitte tarvittaessa lisätä saatteen lausunnolle.

Tarkastusvirasto pitää lausunnolla olevaa arviointikehikkoa toimivana välineenä arviointiin ja kehikon perustumista COSO 2013 –malliin oikeana lähtökohtana.

Talousarvioasetuksen 65 §:n lähtökohdasta sisäinen valvonta on lausuman laadinnassa yläkäsite suhteessa riskienhallintaan. Valtionhallinnossa on viime vuosina alettu aktiivisemmin kehittämään myös riskienhallintaa, mikä tarkastusviraston näkemyksen mukaan on hyvin tarpeellista.

Sisäisen valvonnan viitekehys COSO IC 2013:ssa todetaan, että riskienhallinta on sisäistä valvontaa laajempi kokonaisuus. COSO on määritellyt kokonaisvaltaisen riskienhallinnan viitekehyksen COSO ERM 2016:ssa. Sekä sisäinen valvonta että riskienhallinta edistävät tavoitteiden saavuttamista. Riskienhallintaan sisältyy myös tavoitteiden asettamiseen liittyvien riskien arviointi.

Tarkastusvirasto katsoo, että arviointikehikossa ja sen ohjeessa tulisi selkeämmin tuoda esille se, rajoittuuko arviointikehikko sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvään riskien arviointiin vai onko sen kohteena myös COSO ERM 2016 -viitekehyksen mukainen riskienhallinta. Tämä myös selkiyttäisi arviointikehikon käsitteiden käyttöä ja tulkintaa. Kuten todettu, arviointikehikko on laadittu talousarvioasetuksen mukaisesta lähtökohdasta, jossa sisäinen valvonta on yläkäsite ja säädösten mukaisesta lähtökohdasta näin tulee ollakin.

Kokonaisuuden kehittämisen kannalta jatkossa tulisi miettiä sitä, miten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuutta voitaisiin nykyistä systemaattisemmin kehittää yhtenä kokonaisuutena, ottaen huomioon sekä COSO IC 2013:n että COSO ERM 2016:n sisällöt. Kehittämisessä on suositeltavaa hyödyntää myös INTOSAI:n sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevia ohjeita. Tarkastusvirasto kuitenkin katsoo, että talousarviosäädöksissä sisäinen valvonta on säädösten asiasisällön ja kohteen vuoksi tarpeen pitää yläkäsitteenä jatkossakin.

Tarkastusvirasto katsoo, että kehikkoluonnoksessa esitetyt viisi osa-aluetta ja osa-aluekohtaiset periaatteet ovat toimivia, ja tällöin kokonaisuus rakentuu yhtenevästi COSO IC 2013 –mallin mukaisesti. Periaatekohtaisia alakysymyksiä voisi vielä pyrkiä vähentämään tai yhdistämään, jolloin kysymysten kokonaismäärä (57) saataisiin pienemmäksi.

Arvioinnin vastauksiin voi sisältyä salassa pidettävää tietoa, mistä johtuen virasto voi joutua harkitsemaan arviointikehikon turvaluokittelua. Asiaa olisi hyvä käsitellä ohjeessa.

Palvelukeskusten tehtävät ja vastuut olisi hyvä tuoda esille kehikossa, ainakin valvontatoimenpiteet –kohdassa.

Yleistä

Onko aineistokokonaisuus (arviointikehikko ja ohjedokumentti) käyttökelpoinen sisäisen valvonnan arvioinnissa?

Kyllä

Onko asioiden esittämistapa riittävän selkeä ja kieleltään ymmärrettävä?

Kyllä

Ohje

Onko ohjedokumentti (Word) sisällöltään käyttökelpoinen sisäisen valvonnan arvioinnin tukena?

Kyllä

Arviointikehikko

Arviointikehikko on luonteeltaan suositus, jota voi muokata viraston käyttöön sopivaksi.

Soveltuuko kehikko (Excel) kokonaisuutena arvioinnin ja tiedonkeruun pohjaksi virastossanne?

Kyllä

Onko arvioinnin tekeminen osa-alueittain (5 kpl) ja periaatteittain (17 kpl) toimiva?

Kyllä

Seuraavissa vastauksissa lausunnonantajia pyydetään yksilöimään muutostarpeet esim. käyttämällä periaatteen/tavoitetilan numeroa. Vastauksissa voi esittää kommentteja osa-alueiden määritelmäteksteistä sekä periaatteiden/tavoitetilojen määristä ja muotoiluista.

Ovatko osa-alueen Ohjausympäristö määritelmä sekä viisi periaatetta ja näiden tavoitetilakuvaukset tarkennuksineen selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Ovatko osa-alueen Riskien arviointi määritelmä sekä neljä periaatetta ja näiden tavoitetilakuvaukset tarkennuksineen selkeitä ja ymmärrettäviä?

Ei, muutosehdotukset seuraaviin kohtiin: [Kysymykset 6.1. ja 6.2. yhdistettäisiin yhdeksi kysymykseksi: ”Onko virasto määrittänyt tavoitteensa riittävän selkeästi niin, että tavoitteisiin liittyvät riskit voidaan tunnistaa ja arvioida.” Luonnoksessa olevat kysymykset saattavat ohjata liian laajaan ja kehikon sisällön kannalta turhaan käsittelyyn.]

Ovatko osa-alueen Valvontatoimenpiteet määritelmä sekä kolme periaatetta ja näiden tavoitetilakuvaukset tarkennuksineen selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Ovatko osa-alueen Tieto ja viestintä määritelmä sekä kolme periaatetta ja näiden tavoitetilakuvaukset tarkennuksineen selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Ovatko osa-alueen Seurantatoimenpiteet määritelmä sekä kaksi periaatetta ja näiden tavoitetilakuvaukset tarkennuksineen selkeitä ja ymmärrettäviä?

Kyllä

Tukevatko arviointikehikon vapaasti täytettävät lisäsarakkeet (nykytila, viitteet) arviointia ja tiedonkeruuta?

Kyllä

Arviointiasteikko

Onko neliportainen arviointiasteikko toimiva?

Kyllä

Arvioinnissa lähtökohtana on, että heikon arvosanan (0 tai 1) antaja joutuu ehdottamaan jatkotoimenpiteitä. Onko tämä toimiva ratkaisu?

Ei, miksi? [On olemassa riski, että arvioija ei käytä arvioinnissaan heikkoja arvosanoja vaatimuksen takia. Esitetään harkittavaksi, että jatkotoimenpiteiden ehdottaminen olisi näissä tilanteissa suositeltavaa tai toivottavaa.]

Vapaamuotoinen palaute

Palautetta arviointikehikosta edellä olleiden vastausten lisäksi:

-

Arviointikehikon käännös ruotsiksi

Onko arviointikehikosta tarpeen tehdä kirjanpitoyksiköllenne käännös ruotsiksi?

Ei

Muut kehittämissuositukset

Tässä voitte esittää tarvittaessa muita havaintoja ja kehittämis ehdotuksia, jotka eivät tulleet esiin edellä olevissa vastauksissa:

-

Kimmonen Marjatta
Valtiontalouden tarkastusvirasto

Viherkoski Väinö
Valtiontalouden tarkastusvirasto